

EE VRIJDAG 4 JULI 2025

REGIO 13

VAN DE LEZER

Van de lezer wil er vooral vóór de lezer zijn. Brieven, ingezonden opiniestukken, vragen, tips of ideeën? Neem contact op met Daphne Broers of Lizette van Neer via vandelezer@ed.nl of WhatsApp nummer 097000104894

‘Cultuureducatie op mbo is geen luxe, maar noodzaak’

Afgelopen week sloot ik een intens, inspirerend projectjaar af als projectleider cultuureducatie bij Kunstloc Brabant. Vier mbo-pilotprojecten in de provincie, elk met een eigen insteek, doelgroep en aanpak.

Het slotstuk vond plaats in mijn eigen stad: Eindhoven. En juist daarom raakte dit project me extra. Ik wilde iets terugdoen – voor deze stad die me al jaren inspireert. Maar ik wilde ook iets aanpakken waar ik me al langer over opwind: de kansengelijkheid in het onderwijs.

Wat me keer op keer verbaasde – en eerlijk gezegd ook boos maakt – is hoe scheef de verdeling van cultuureducatie in ons onderwijssysteem nog steeds is. Op de basisschool en in het havo/vwo is cultuureducatie meestal stevig verankerd. Maar op het vmbo droogt het aanbod al snel op. En in het mbo? Daar is het überhaupt niet meer verplicht. Dat betekent dat duizenden jongeren, precies op het moment dat ze hun identiteit aan het vormen zijn en hun plek in de samenleving zoeken, géén structurele toegang meer hebben tot kunst, cultuur en creatieve ontwikkeling. Behalve misschien via een les burgerschap – als daar ruimte voor is. Die scheve verdeling bevestigt precies wat ik weiger te accepteren: dat culturele ontwikkeling blijkbaar alleen vanzelfsprekend is voor wie ‘de juiste route’ volgt. Dat is niet alleen onrechtvaardig, het is ook een gemiste kans voor onze samenleving. Juist deze jongeren hebben zoveel te vertellen – als we ze tenminste het podium geven.

Energie en erkenning

Op woensdag 18 juni organiseerden we samen met Summa Artiest de pilotdag *Meet the Industry* in poppodium Dynamo. Een energiek, vakoverstijgend evenement waar ruim 110 studenten van onder andere *Metal Factory*, *Music Production Lab* en *Rock City* in gesprek gingen met professionals uit de muziekindustrie: van managers en programmeurs tot branding-experts, stylisten en platenlabels.

De boodschap: er is een wereld achter het podium – en daar liggen kansen, ook voor jou. Het was geen klassieke lezing of eenrichtingsverkeer. Studenten kregen toegang tot een netwerk, gingen zelf het gesprek aan en ontdekten: ik hoor erbij.

Dat is geen vanzelfsprekendheid. Creatieve mbo-studenten lopen vaak tegen gesloten deuren aan in de cul-

GASTSCHRIJVER

Deniz Fehmi Demirezen, was projectleider cultuureducatie mbo en is educator, programmamaker en cultureel projectleider in de regio Eindhoven.

turele sector. Dit project opende de deuren – letterlijk.

Het succes zat in de opzet: cultuur met studenten, niet vóór hen bedacht. Studenten gaven na afloop aan zich voor het eerst écht onderdeel te voelen van het culturele netwerk. Ze kregen perspectief. En dat is precies wat Eindhoven nodig heeft: een stad die jonge makers en talenten niet alleen opleidt, maar ook weet te behouden.

Een tweede pilot die me bijblijft, vond een week eerder plaats bij de Pennings Foundation. Mbo-studenten Hairstyling van het Summa College werden uitgenodigd voor een workshop over haarcultuur en identiteit. Geen stoffige kunstlezing, maar een interactieve sessie over de betekenis van haar. „Wat vertel je met je kapsel?” vroeg de gespreksleider. De reacties waren ontwapenend: ‘Ik wil er gewoon mooi uitzien’. Maar ook: ‘Ik wil anders zijn dan anderen.’

Vanuit die herkenning bouwde de Pennings Foundation verder. Bantu knots, cornrows, hanenkammen, dreads – alles kwam voorbij. De studenten leerden over culturele betekenissen en over artistieke verbeelding. Ze maakten zelf ‘zines’: mini-magazines waarin kunst en haar samenkwamen.

Voor veel studenten was het de eerste keer dat ze buiten school met

kunst in aanraking kwamen. Sommigen vonden het ‘raar’, anderen zeiden: “Het zette me aan het denken. Wij zijn gewend aan direct en praktisch – dit ging dieper.” Dat is precies de meerwaarde van cultuureducatie: het verruimt je blik, vergroot je wereld, laat je ontdekken wie je bent en wie je kunt worden.

Gemiste kansen

In Brabant volgen ruim 68.000 jongeren een mbo-opleiding. Toch is cultuuronderwijs op het mbo nog altijd onderbelicht. Dat is zonde – en een gemiste kans. Juist op deze onderwijslaag kan cultuur het verschil maken. Niet als decoratie, maar als motor voor talentontwikkeling, identiteitsvorming en maatschappelijke participatie.

Met *Meet the Industry*, de workshop bij de Pennings Foundation en andere pilots hebben we laten zien wat er wél kan. Mits er ruimte, vertrouwen en samenwerking is. Want het zijn niet alleen studenten die door zulke projecten iets leren. Ook culturele instellingen, makers en professionals leren opnieuw kijken: naar de stad, naar nieuwe doelgroepen, naar hun eigen rol.

Cultuureducatie op het mbo is geen luxe, maar een noodzaak – juist in het licht van kansengelijkheid, participatie en zelfontwikkeling. Het

▲ Bij een workshop over haarcultuur leerden mbo'ers van alles over culturele betekenissen en verbeelding.

FOTO JACQUES ZORGMAN

biedt studenten de kans om hun creativiteit en identiteit te verkennen, om kritisch te denken, samen te werken en actief deel te nemen aan de samenleving. Door hun verhalen en perspectieven serieus te nemen, ontstaat erkenning en zelfvertrouwen – essentieel voor persoonlijke én professionele groei. In een tijd waarin deze jongeren vaak buiten beeld blijven, is het van groot belang dat we als stad, regio en samenleving investeren in hun zichtbaarheid en toekomstperspectief. Juist nu.

Waardevolle initiatieven

Gelukkig gebeuren er door het hele land ook mooie dingen. Zo heeft minister Bruins recent aan de Tweede Kamer bekendgemaakt dat de MBO Cultuurkaart vanaf dit jaar voor de komende vier jaar een vervolg krijgt. Hiermee krijgen culturele en mbo-instellingen de mogelijkheid om samen cultuureducatieve projecten te ontwikkelen en uit te voeren.

Daarnaast stimuleert het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) met gerichte regelingen het versterken van cultuureducatie binnen het mbo. Dit zijn waardevolle initiatieven waar we aan kunnen deelnemen, ons door kunnen laten inspireren en bij kunnen aansluiten.

Mijn opdracht bij Kunstloc Brabant zit erop. Een jaar vol ontmoetingen, samenwerking en inspiratie. Ik gun mezelf eerst een welverdiende zomervakantie. Maar geloof me: de ideeën voor nieuwe projecten borrelen alweer. Eindhoven is een stad in beweging – dat geldt ook voor haar jongste generatie makers. Wie jonge creatieven serieus neemt, investeert in de toekomst van deze stad.

Juist deze jongeren hebben veel te vertellen

– Deniz Fehmi Demirezen